

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN
PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI TURISMULUI

AGENȚIA pentru
DEZVOLTARE
REGIONALĂ
CENTRU

Instrumente Structurale
2007-2013

Focus REGIO CENTRU

Anul IV, Nr. 32, 2011

Dezvoltarea și promovarea
turismului din

Regiunea

Alba Brașov Covasna Harghita Mureș Sibiu

Centru

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL CENTRU

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

ADR Centru: Investiții Regio în Regiunea Centru

Programului Operațional Regional 2007-2013

Investițiile în turism și cultură vor permite Regiunii Centru să folosească avantajele oferite de potențialul lor turistic și patrimoniul cultural, în identificarea și consolidarea identității proprii, pentru a-și îmbunătăți avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare și conținut calitativ și cognitiv ridicat, atât pe piețe tradiționale cât și pe piețe noi, în formare.

Valorificarea atracțiilor turistice din diferitele zone ale regiunii poate contribui la creșterea economică a unor centre urbane în declin, prin favorizarea apariției și dezvoltării firmelor locale, transformând areale cu competitivitate economică scăzută în zone atractive pentru investitori.

Pornind de la analiza documentelor strategice și a studiilor în domeniu, se conturează necesitatea păstrării turismului printre prioritățile strategice ale Regiunii Centru și continuarea programelor și acțiunilor de sprijin derulate în prezent. În același timp, se simte nevoia unei corelări mai bune între strategiile existente la nivel local, județean, regional și național, precum și luarea în considerare a tuturor legăturilor și interferențelor turismului cu alte domenii economice și sociale. În acest sens, se impune o abordare integrată a dezvoltării și creșterea interoperabilității programelor vizând turismul cu programele de protecție a mediului, cu programele ce vizează dezvoltarea rurală, cu cele din domeniul infrastructurii de transport, cu programele de dezvoltare a resurselor umane și cu cele culturale.

Simion Crețu
Director general ADR Centru

Dezvoltarea și promovarea turismului din Regiunea Centru

În acest număr:

Turismul în Regiunea Centru 2

Fonduri Regio pentru dezvoltarea și promovarea turismului 3

Proiectele din Regiunea Centru 4

Exemple de la beneficiari 5

Repere turistice în Regiunea Centru 12

Turismul este una din ramurile economice care au cunoscut cea mai rapidă expansiune în ultimele decenii. Apariția turismului de masă în tot mai multe țări, începând cu secolul 20, generalizarea concediilor anuale plătite, progresele fără precedent înregistrate în domeniul transporturilor, au permis dezvoltarea extrem de rapidă a acestui domeniu nou al economiei.

Beneficiile economice ale industriei turistice sunt multiple. Industria turistică generează un număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă.

Economia locală, în ansamblu, beneficiază ca urmare a dezvoltării turismului. Turiiștii creează o cerere suplimentară de servicii și bunuri de consum, stimulând astfel sectorul terțiar al economiei (serviciile, comerțul, industriile artizanale etc). În același timp, localitățile turistice tind să aibă o infrastructură edilitară și de servicii mai dezvoltată.

Sectorul transporturilor și sectorul imobiliar sunt alte două ramuri importante ce au de câștigat prin dezvoltarea turismului. Trebuie avute în vedere, de asemenea, avantajele indirecte obținute prin creșterea vizibilității și a interesului pentru acele regiuni care înregistrează un mare aflux de turiști.

Dacă, în prezent, **ponderea turismului** în produsul intern brut este redusă, atât la nivel național cât și la nivel regional (cca 2-3%), pe termen mediu aceasta se poate dubla cu ușurință, chiar și fără extinderea rețelei de structuri de primire turistică.

În România, indicii de utilizare netă a capacității de cazare a scăzut de la aproape 60% în anul 1990 la cca 25% în anul 2010, ceea ce înseamnă că, în medie, locurile de cazare rămân neocupate 9 luni pe an.

Motivațiile turiștilor sunt foarte diverse: unii turiști caută odihna și relaxarea, alții aventura, unii turiști preferă natura, în timp ce alți turiști vor să descopere locuri noi sau sunt interesați de obiectivele cultural-istorice sau de manifestările culturale.

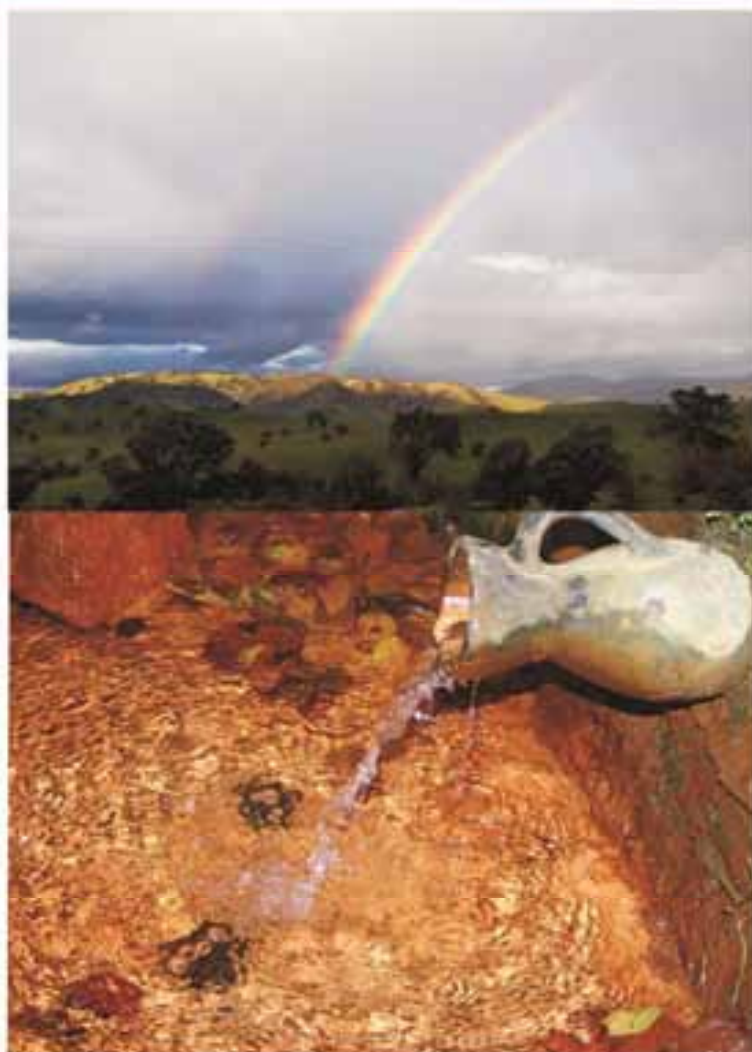
Refacerea sănătății se numără de asemenea, printre motivațiile turistice frecvent întâlnite. Există o segmentare destul de bine conturată a pieței turismului în funcție de caracteristici ale turiștilor, precum vârsta, situația familială, nivelul de instruire, nivelul veniturilor.

Dacă tinerii preferă turismul activ (turismul montan, turismul sportiv și cel de aventură) și optează pentru durate mai scurte ale sejurului, familiile cu copii se îndreaptă cu precădere spre turismul rural și cel balnear. Vârșnicii sunt interesați îndeosebi de turismul balnear și, într-o măsură ceva mai mică, de turismul cultural.

Majoritatea turiștilor care vizitează Regiunea Centru sunt români, proporția străinilor nefiind totuși neglijabilă (20%). Aria geografică de proveniență a turiștilor străini cuprinde majoritatea țărilor europene, precum și unele state extraeuropene (SUA, Canada, Israel).

Cei mai mulți turiști străini provin din țări apropiate geografic, furnizoare tradiționale de turiști (Ungaria, îndeosebi dar și Austria, Polonia, Cehia, Slovacia), dar se înregistrează și un număr apreciabil de turiști originari din țări mai îndepărtate (state din Europa de Vest, Israel, SUA).

Potențialul de creștere a numărului de turiști străini este mare, în special pe segmentul turismului cultural. Disponând de un potențial semnificativ, turismul de sănătate și wellness este un alt domeniu de interes pentru piața externă, în prezent acesta fiind exploatat doar într-o măsură redusă.

Un buget de 62,35 milioane euro este alocat Regiunii Centru prin Axa Prioritară 5, pentru dezvoltarea durabilă și promovarea turismului.

Această axă prioritară vizează în principal valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și a resurselor naturale cu potențial turistic, precum și îmbunătățirea calității infrastructurii turistice, în scopul creșterii atractivității regiunilor, dezvoltării economiilor locale și creării de noi locuri de muncă.

Axa Prioritară 5 finanțează două tipuri majore de de activități turistice cu potențial de dezvoltare:

5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe, lansat în 14 martie 2008, cu un buget de 23,65 milioane euro alocat domeniului pe perioada 2007-2013.

5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterii calității serviciilor turistice, lansat în 29 aprilie 2008, un buget de 40,61 milioane euro pe perioada 2007-2013.

Programul Operațional Regional, derulat la nivelul Regiunii Centru de către ADR Centru, alocă de 4 ani fonduri nerambursabile pentru sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a regiunii, corespunzător nevoilor lor și resurselor specifice, cu scopul de a sprijini transformarea județelor în zone cu locuri mai atractive pentru a le locui, vizita, investi și munci.

Implementarea acestui program va contribui la diminuarea disparităților interregionale, precum și a disparităților în interiorul regiunilor, între mediul urban și rural, între centrele urbane și arealele adiacente, iar în cadrul orașelor, între zonele atractive pentru investitori și cele neatractive, printr-o mai bună utilizare a sinergiilor regionale.

Pentru atingerea obiectivului general al dezvoltării regionale, Programul Operațional Regional se concentrează, pe lângă investiții în dezvoltarea urbană, a infrastructurii rutiere, sociale, a mediului de afaceri, și pe creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor.

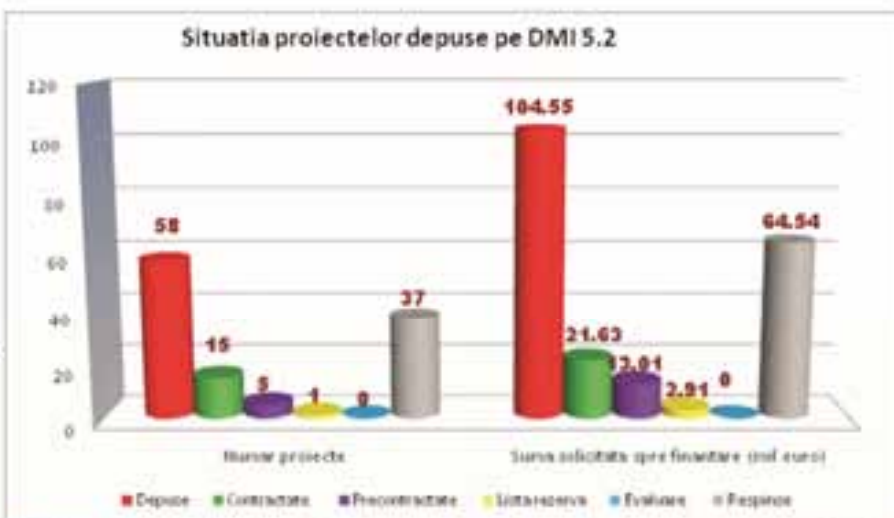

La sfârșitul lunii septembrie situația în cadrul Domeniului Major de Intervenție 5.1, la nivelul Regiunii Centru, este următoarea:

- 33 proiecte depuse;
- 5 proiecte contractate;
- 18 proiecte în lista de rezervă sau în precontractare;
- 8,07 milioane de euro cheltuiți.

Prin proiectele contractate se vor realiza:

- 3 cetăți obiectiv de patrimoniu reabilitate;
- 18 biserici fortificate restaurate și introduse în circuitul turistic;
- 1 biserică evanghelică obiectiv de patrimoniu reabilitată.

La sfârșitul lunii septembrie situația în cadrul Domeniului Major de Intervenție 5.1, la nivelul Regiunii Centru, este următoarea:

- 58 proiecte depuse;
- 15 proiecte contractate;
- 6 proiecte în fază precontractuală și în lista de rezervă;
- 5,66 milioane de euro cheltuiți.

Prin proiectele contractate se vor realiza:

- 8 unități de cazare modernizate;
- 0 stațiune turistică reabilitată;
- 3 structuri de agrement dezvoltate;
- 3 puncte salvamont construite și 1 punct salvamont reabilitat;
- 0 pârtie de schi;
- 1 parc dendrologic;
- 1 parc natural ecodidactic;
- 181 locuri de muncă create.

Nouă biserici fortificate din Transilvania au intrat în reabilitare

Nouă din cele 18 biserici fortificate cuprinse în proiectul cu finanțare europeană „Tezaur Fortificate Redescoperite - Dezvoltare durabilă a Regiunii Centru prin punerea în valoare a potențialului turistic al rețelei de biserici fortificate săsești din Transilvania” au intrat în reabilitare din vara acestui an.

Valoarea totală a contractelor de reabilitare depășește 7,73 de milioane de lei, iar termenul de finalizare a lucrărilor este 24 mai 2012.

Cele nouă biserici fortificate care au intrat în reabilitare sunt situate în județele Sibiu (Dealul Frumos, Netuș, Stejăriș), Mureș (Apold, Cloașterf, Archita) și Brașov (Bunești, Meșendorf, Criț). Pentru celelalte nouă biserici cuprinse în proiect și situate tot în cele trei județe, la care se adaugă și Alba, lucrările vor începe anul viitor.

Proiectul de reabilitare inițiat de Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România și susținut financiar prin intermediul Programului Operațional Regional, cu sprijinul Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru, are drept scop conservarea și punerea în valoare a potențialului ansamblurilor bisericilor fortificate unice din Transilvania, ca parte a tezaurului României și ca puncte de atracție turistică ale Regiunii Centru.

Până acum, bisericile fortificate erau deschise publicului în regim de instituții de cult - în timpul serviciilor religioase și prin programări stabilite cu îngrijitorii celor 18 ansambluri. În acest sistem de vizitare, cele 18 biserici fortificate înregistrau anual 11.500 de vizitatori. După finalizarea proiectului, reprezentanții Consistoriului Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România își propun să crească numărul vizitatorilor la peste 150.000, din 2014.

Biserica Evanghelică Cârța

Proiectul amintit are prevăzută suma de investiție de 22.062.696,52 de lei, din care 16.593.282,31 de lei reprezintă fonduri nerambursabile accesate prin Programul Operațional Regional, domeniul major de intervenție 5.1 - Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe.

Biserica Evanghelică Luterană Archita

Biserica Evanghelică Luterană Mălâncrav

Un nou acoperiș pentru cea mai importantă biserică a sașilor

Constructorii companiei sibiene Sinecon au început organizarea de șantier în cadrul proiectului de reabilitare a șarpantei celei mai importante biserici săsești din România, cea în jurul căreia s-a dezvoltat, de altfel, întreg Sibiu.

Situată în Piața Huet a fostei Capitale culturale europene, Biserica Evanghelică C.A. este obiectivul principal al unui proiect în valoare totală de 12.442.166,11 lei, din care 9.615.095,65 lei reprezintă suma nerambursabilă acordată prin intermediul Programului Operațional Regional, Axa 5 - Dezvoltarea și promovarea turismului, Domeniul Major de Intervenție 5.1.

Proiectul are titlul „**Conservarea, protejarea și punerea în valoare a monumentului patrimoniu național Biserica Evanghelică CA Sibiu prin restaurarea acoperișului clădirii**”, perioada de implementare fiind de 40 de luni.

„Nu este cea mai mare biserică a sașilor, poate nici cea mai frumoasă, dar este cea mai importantă. Aici au fost înmormântate toate VIP-urile sașilor care au trăit pe aceste locuri, prim-preoții, dar și comiți ai sașilor, bineînțeles și primarii Sibiului etc”, spune Frank Thomas Ziegler, manager cultural al Parohiei Evanghelice C.A. Sibiu. Printre cei al căror mormânt este sau a fost găzduit de Biserica Evanghelică se numără baronul Samuel von Brukenthal sau Mihnea Vodă cel Rău.

Lucrările de reabilitare în valoare de 8,3 milioane de lei, fără TVA, vor opri un pericol iminent în lipsa consolidării și anume prăbușirea acoperișului bisericii.

„Dorim ca după restaurarea acestei vechi șarpante, să facă un fel de coridor, un fel de traseu prin șarpantă, unul iluminat și cu toate detaliile speciale pe care le poate oferi vizitatorilor interesați de valoarea deosebită a acestei construcții medievale. Noi nu dorim să facem un monument funerar aici, vrem să facem un loc viu, vizitat de turiști, de aceea vrem să restaurăm acoperișul și bolțile, să nu riscăm să se prăbușească acoperișul”, spune Kilian Dörr, prim-preotul Parohiei Evanghelice C.A. Sibiu.

Termenul de finalizare a lucrărilor este octombrie 2013.

Campania de promovare a lucrărilor de reabilitare se desfășoară sub sloganul „Sibiul începe aici”.

„Dacă ați fost oriunde în occident, în orice capitală, în orice oraș, dacă pui GPS-ul pe centrul orașului, te duce la o catedrală. Și ne-am gândit că același rol o să-l joace și acest obiectiv superb. A durat foarte mult până a fost evaluat proiectul, un proiect de dimensiuni foarte mari și cred că din toate proiectele pe care le-am făcut acesta este cel mai important”, spune Valetin Păun, managerul de proiect.

Parohia Evanghelică CA Sibiu

CETATEA ALBA IULIA - „Respiră aerul istoriei într-o mare grădină în mișcare”

Viața în cea mai mare și mai bine conservată fortificație de tip Vauban din centrul și sud estul Europei va renaște odată cu finalizarea proiectului „Reabilitare Centru istoric Traseul estic, Traseul sudic, Traseul nordic Fortificația de tip Vauban - Alba Iulia, căi de acces, iluminat și mobilier urban specific”, proiect care conturează premisele punerii în valoare a unei „mari grădini în mișcare” din zona istorică a Cetății Alba Carolina.

Inițiativa aparține Municipiului Alba Iulia, care a pregătit o documentație complexă de finanțare, aprobată în cadrul Programului Operațional Regional - Axa Prioritară 5, Domeniul Major de Intervenție 5.1: „Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea sau modernizarea infrastructurilor conexe”.

Demersul propune realizarea unei investiții locale ce deține consistență și prezintă relevanță contributivă la definirea Albei Iulia ca destinație turistică de excepție, printr-o serie de activități investiționale, de promovare și marketing care generează un impact regional, național și internațional, contribuind la punerea în valoare a unui sit patrimonial de excepție, monument înscris în lista monumentelor istorice de valoare națională și universală, grupa A.

Cu o valoare totală de 47,5 milioane lei, din care peste 32,7 milioane lei reprezentând contribuția nerambursabilă alocată de Uniunea Europeană și Guvernul României, proiectul și-a propus materializarea următoarelor activități și rezultate:

* amenajarea unui sistem pietonal și carosabil, în lungime totală de aproximativ 6.5 km, suprapus peste traseele de vizitare estic, sudic și nordic, amenajat cu piatră naturală gri deschis și granit roșiatic, andezit și marmură, astfel:

componenta pietonală va fi formată din: 15765,79 mp de trotuare, 5041,34 mp piste pentru biciclete, 20260,60 mp de platforme și terase; componenta de carosabil va fi formată din: 5245,00 mp de parcaje, 20204,14 mp de carosabil, 230,10 mp stații bus.

* dotarea traseelor de vizitare cu mobilier urban compus din: 90 de banchete, 70 de jardiniere, 130 coșuri de gunoi, 2 ceasuri urbane, 2 opere de artă urbană, 6 module stații de așteptare, 8 sisteme de semnalizare a celor 3 trasee de vizitare; totodată se vor realiza 460 ml elemente de securizare a traseelor de vizitare, corecții vegetale aplicate la 120 copaci existenți și vor fi amenajate 36460 mp de zone verzi (gazon).

* realizarea unui sistem de iluminat public și arhitectural compus din 625 de componente dimensionate astfel: 233 stâlpi metalici și 233 corpuri de iluminat de tip lampadar, 135 proiectoare, 24 corpuri de iluminat decorative montate pe sol.

* reabilitarea colectoarelor de canalizare existente în lungime de 2011 ml, asigurând-se astfel legătura cu cele din partea de jos a orașului.

Acest proiect este legat de alte 2 proiecte ce sunt finanțate prin Axa prioritară 1, subdomeniul Centru Urbane, proiecte prin care se reabilitează alte componente ale acestui obiectiv turistic. Împreună, aceste proiecte fac parte din strategia integrată de dezvoltare a Municipiului Alba Iulia și transformarea orașului într-un centru urban modern și atractiv pentru investitori și turiști.

Cetatea din Alba Iulia deține o valoare turistică deosebită prin numărul mare de valori istorice, culturale, naturale și antropice regăsite în acest sit, cu un potențial de atracție permanentă a turiștilor români și străini în sejururi / circuite sau turism de evenimente, cu specific, care pot fi susținute pe întreg parcursul unui an, susținând astfel, dezvoltarea economiei regionale, creșterea atractivității turistice și investiționale, diversificarea și îmbunătățirea calitativă a cererii și ofertei durabile și motivante de locuri de muncă.

Muzeul Unirii, unul dintre cele mai importante muzee din România, ce deține sute de mii de obiecte de patrimoniu arheologic și etnografic.

Sala Unirii, unde, la 1 Decembrie 1918, Marea Adunare Națională a Românilor din Transilvania a hotărât Unirea provinciei cu România și constituirea statului național român.

Traseul celor Trei Fortificații, obiectiv turistic unic în Europa, oferă vizitatorilor posibilitatea de a călători în timp de-a lungul a două milenii, printre vestigiile a trei fortificații, din trei epoci diferite, construite succesiv pe aceeași locație, fiecare nouă cetate incluzând-o pe cea veche: Castrul Roman (106 d.Ch.), Cetatea Medievală (sec. XVI-XVII) și Cetatea Alba Carolina, fortificație de tip Vauban (sec. XVIII) etc.

Cetatea Bastionară și traseul Porților Cetății - a doua cetate de tip Vauban din Europa, după cea din Luxemburg, din punctul de vedere al conservării și al mărimii și cea mai mare din sud-estul Europei.

Catedrala Romano - Catholică - construită între anii 1246 - 1291, adăpostește monumente funerare din epoca goticului, renașterii și barocului (sarcofagele familiei de Hunedoara, reginei Isabella, principelui Ioan Sigismund, Capela Lazo - primul edificiu al Renașterii din Transilvania).

Catedrala Reîntregirii - constituie expresia artistică a unității naționale a românilor, realizată la 1 Decembrie 1918.

Palatul Princiar - amplasat pe locul vechiului Palat Episcopal, Palatul Principilor Transilvaniei, a fost construit în etape succesive începând cu secolul al XIV - lea.

Biblioteca Batthyaneum, deține valoroase colecții de carte veche și de artă găzduite în biserica dezafectată a fostei mănăstiri trinitariene construită în anul 1719.

Obeliscul și Celula lui „Horea, Cloșca și Crișan”.

Un vechi hotel renaște cu fonduri Regio

Proiectul **MODERNIZARE SI EXTINDERE HOTEL GRAND TG-MURES**, depus de S.C.GRAND S.A. a fost finanțat prin DMI 5.2. - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterii calității. Se estimează că data de finalizare a perioadei de implementare a contractului de finanțare este 14.12.2011.

Obiectivul general al proiectului este de modernizare și extindere a infrastructurii de cazare a Hotelului Grand în vederea diversificării și creșterii calității serviciilor turistice, prin valorificarea resurselor turistice locale și regionale, inclusiv a celor de afaceri.

Obiectivele specifice au fost:

- reabilitarea și modernizarea unui număr de 206 locuri de cazare,
- realizarea unei săli de conferințe de 200 persoane,
- crearea unui centru de informare turistică,
- creșterea anuală a gradului de ocupare al structurii de cazare cu peste 50%,
- creșterea duratei medii a sejurului turistic/turist în cadrul structurii de cazare cu peste 30%.

Activități efectuate în perioada de implementare:

1. Organizarea infrastructurii de proiect,
2. Licitații,
3. Extinderea și modernizarea Hotelului Grand,
4. Promovarea proiectului,
5. Angajarea și instruirea personalului,
6. Autorizarea activității,
7. Monitorizarea contractului de finanțare.

Până în prezent au fost obținute următoarele rezultate:

- realizarea în proporție de 100% activității de extindere și modernizare a Hotelului Grand, respectiv finalizarea lucrărilor de construcție, achiziționarea în proporție de 100% a tuturor bunurilor prevăzute în proiect și cererea de finanțare;

- realizarea de materiale de informare și publicitate, respectiv apariții în mass media, participarea la târguri și expoziții, realizarea unui spot publicitar etc;

- demararea activității de angajare a personalului, respectiv realizarea unui număr de 41 angajări din totalul de 69 noi locuri de muncă;

- obținerea clasificării de 4 stele pentru Grand Hotel Tîrgu Mureș, precum și a tuturor autorizărilor de funcționare.

sala de conferințe înainte

camera înainte

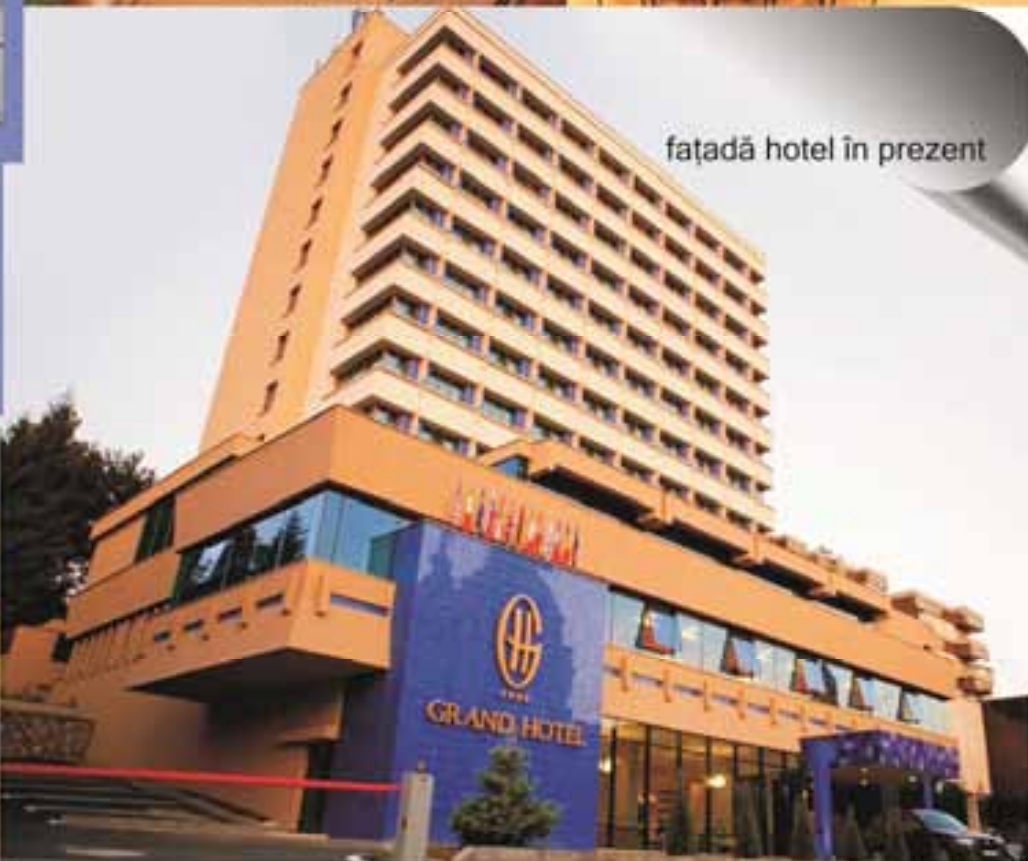
fațada hotel înainte

camera în prezent

sala de conferințe în prezent

fațadă hotel în prezent

O PENSIUNE DEVINE HOTEL PRIN FONDURI NERAMBURSABILE REGIO

Realizarea proiectului „EXTINDERE PENSIUNE ESCALADE ÎN POIANA BRASOV, STR. POIANA SOARELUI, NR. 160, JUD. BRAȘOV”, încadrat în obiectivele domeniului de intervenție 5.2 „Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterii calității serviciilor turistice” s-a finalizat în data de 14.06.2011 și a avut o durată de implementare de 21 luni.

Implementarea acestui proiect a apărut din necesitatea îmbunătățirii condițiilor de cazare oferite, cât și pentru extinderea pensiunii Escalade, astfel încât prin aceasta să se obțină o creștere a numărului de turiști care frecventează această pensiune și zona unde este amplasată, o creștere a numărului de înnoptări, dar și schimbarea destinației din pensiune de 4 stele în hotel de 4 stele, prin creșterea numărului de locuri de cazare cu 42 camere duble.

Obiectivul general al proiectului a constat în creșterea dezvoltării structurii de cazare, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivului general al POR, de dezvoltare regională.

Obiectivul specific al investiției a fost îmbunătățirea calității serviciilor de cazare.

Investiția propriu-zisă a constat în:

- extinderea pensiunii cu 42 de camere duble - dispuse într-un nou corp de cazare cu regimul de înălțime D+P+2E+M;
- restaurant 100 locuri, grupuri sanitare, bar, piscina și sala multifuncțională, cu anexele necesare (D+P).

Investiția are și va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării zonei și mediului de afaceri, stimulând economia printr-o cerere suplimentară de produse și servicii și aport de capital financiar. Creșterea capacității de cazare va atrage după sine investiții în servicii complementare, de la cele cultural-artistice, până la cele de promovare și publicitate.

Indicatorii urmăriți a se realiza sunt:

- creșterea gradului de ocupare a camerelor de cazare;
- creșterea profitului din exploatare;
- creșterea numărului de turiști;
- creșterea locurilor noi de muncă;
- creșterea numărului de înnoptări.

Sprejtinul financiar obținut va servi la creșterea calității ofertei turistice, prin aceasta dorindu-se îmbunătățirea imaginii regiunii ca destinație turistică, cu un potențial turistic parțial valorificat.

REÎNVIEREA ISTORIEI UNEI CETĂȚI MEDIEVALE DIN TRANSILVANIA

Proiectul „**REAMENAJARE ȘI CONSERVARE CETATEA MEDIEVALĂ TÎRGU-MUREȘ**” este finanțat din Programul Operațional Regional 2007 - 2013, Axa prioritară 5 - Dezvoltarea durabilă a patrimoniului, Domeniul Major de Intervenție 5.1 - “Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe”

Valoarea totală a proiectului este de 29.220.376,70 lei din care asistența financiară nerambursabilă este de 21.705.285,15 lei, iar contribuția proprie se ridică la suma de 1.912.669,41 lei. Diferența este reprezentată de costurile neeligibile și TVA -ul care va fi recuperat prin proceduri speciale.

Obiectivul general:

Valorificarea Cetății Medievale Tîrgu-Mureș, prin reamenajare și conservare, în vederea creșterii numărului de turiști în zonă.

Obiective specifice:

- creșterea numărului de turiști datorită gradului îmbunătățit de atractivitate al cetății;
- punerea în siguranță și refuncționalizarea clădirilor și incintei pentru valorificarea durabilă a acestora
- introducerea Cetății Medievale Tîrgu-Mureș în circuitul turistic al zonei;
- îmbunătățirea stării mediului și păstrarea echilibrului ecosistemului din cadrul Cetății Medievale prin reamenajarea spațiilor verzi;
- creșterea numărului de angajați cu 25 persoane și menținerea personalului existent.

Lucrări propuse:

- executarea tuturor lucrărilor pentru punerea în siguranță și refuncționalizarea atât a clădirilor, cât și a incintei, respectiv a 4 corpuri de clădire și 7 bastioane.

Termenul de finalizare al proiectului este mai 2014.

Rezultatele proiectului:

- prin lucrările de consolidare și reabilitare derulate se va asigura valorificarea acestui obiectiv de patrimoniu cultural
- se va dezvolta potențialul turistic al zonei, generând dezvoltarea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă.

FORME DE TURISM ÎN REGIUNEA CENTRU

Fără a încerca o separare netă între formele de turism practicate în Regiunea Centru, considerăm utilă o analiză diferențiată a acestora. Din majoritatea cercetărilor și studiilor elaborate până în prezent a rezultat concluzia că formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural.

Turismul montan beneficiază în Regiunea Centru de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane.

Diversitatea peisagistică, ariile naturale protejate, cu numeroase specii endemice de floră și faună, traseele rutiere spectaculoase, stațiunile montane fac din Regiunea Centru prima regiune a țării din punctul de vedere al potențialului turistic montan.

În acest sens, menționăm faptul că Regiunea Centru include părți însemnate din suprafața a 6 din cele 28 de parcuri naționale sau naturale ale României și cuprinde numeroase alte arii protejate și rezervații naturale.

UNIC ÎN REGIUNEA CENTRU

CE TREBUIE VIZITAT ÎN REGIUNEA CENTRU

Orașe cu un patrimoniu cultural complex

Originile **Brașovului** se pierd în negura istoriei. Prima atestare documentară datează din anul 1235, sub denumirea latină de Corona, moment care marchează începuturile orașului medieval. Cetatea medievală a Brașovului a fost una dintre cele mai sigure cetăți din Transilvania, ansamblul arhitectonic de apărare fiind constituit din ziduri de piatră, 32 de turnuri de apărare, 8 bastioane și 4 porți fortificate. În prezent, în perimetrul cetății Brașovului se găsesc aproape toate stilurile din arhitectura europeană, de la Gothic la Baroc și de la Renaștere la Art Nouveau, constituind o frumoasă îngemănare cu arhitectura modernă a orașului. Tot aici găsim și cel mai mare edificiu religios în stil gotic din Europa de Sud-Est, Biserica Neagră din Brașov este construită în stil gotic transilvănean.

Orașul Sibiu a fost ales de către Comisia Europeană drept Capitală Europeană a Culturii în anul 2007, fiind până în prezent singurul oraș din România care a primit acest titlu. Astăzi, Sibiu este un oraș dinamic, care reușește să îmbine farmecul vechilor biserici și piețe medievale bine conservate cu ritmul alert al secolului 21. În Sibiu își desfășoară activitatea mai multe teatre, o orchestră filarmonică și câteva muzee, dintre care trebuie menționate Muzeul Național Brukenthal și Complexul Muzeal Național ASTRA. Orașul găzduiește an de an o serie de evenimente de anvergură internațională (Festivalul internațional de Teatru, Festivalul de Jazz, Festivalul ARTmania, Festivalul de film documentar „Astra film”), reușind să se impună tot mai mult ca o adevărată capitală culturală. Unic în Transilvania, Muzeul Național Brukenthal, găzduit de Palatul Brukenthal, cuprinde colecții impresionante de artă.

Târgu Mureș, unul dintre cele mai importante și dinamice orașe ale Regiunii Centru, cu un trecut istoric bogat și o valoroasă moștenire arhitecturală și culturală. Dintre cele mai vechi obiective turistice, amintim Cetatea medievală construită în secolele XVI- XVII, biserica din cetate, datând din secolul XIV și biserica romano-catolică de la Începutul secolului al XVIII-lea. Orașul Târgu Mureș deține numeroase instituții de cultură de interes major (muzee de istorie, de artă, de științe naturale, teatre, săli de spectacole etc). O mențiune aparte trebuie făcută pentru Biblioteca documentară Teleki - Bolyai, instituție ce adăpostește una din cele mai bogate colecții de carte veche din țara noastră.

În **Alba Iulia** putem găsi numeroase obiective de vizitat. Cetatea Vauban din Alba Iulia este cea mai mare cetate construită în acest stil din sud-estul Europei, întinzându-se pe o suprafață de peste 100 hectare. Construită între 1714 și 1738 peste fortificațiile medievale ale orașului, cetatea este în formă de stea, fiind prevăzută cu șapte bastioane și șase porți cu o bogată ornamentație barocă. Interiorul cetății adăpostește majoritatea monumentelor istorice și de arhitectură din oraș (castrul roman, Catedrala romano-catolică, Catedrala ortodoxă, Palatul principilor, Palatul Apur, Muzeul Național al Unirii, Sala Unirii, Biblioteca Batthyaneum).

Sighișoara este una din puținele cetăți locuite din sud-estul Europei și singura de acest gen din România. Cetatea Sighișoarei este considerată un strălucit exemplu de preservare a moștenirii culturale a sașilor transilvăneni într-o zonă de interferențe culturale între Europa centrală și Spațiul creștin ortodox. Acest motiv a stat la baza includerii sale în anul 1999 în patrimoniul mondial UNESCO.

Sfântu Gheorghe. Municipiul găzduiește Muzeul Național Secuiesc, importantă instituție culturală, având în componență 9 secții. Clădirea muzeului este una din creațiile reprezentative ale arhitectului Kós Karoly. Alte instituții reprezentative pentru oraș sunt cele două teatre: Teatrul „Tamási Áron” și Teatrul „Andrei Mureșanu”.

Miercurea Ciuc. Castelul Miko (sediul Muzeului Secuiesc al Ciucului), datând din secolul al XVII-lea, biserică romano-catolică în stil baroc, ridicată în secolul al XVIII-lea, clădirile administrative și de învățământ construite la finele secolului 19 și începutul secolului 20.

Biserici fortificate, cetăți

Bisericiile fortificate din Transilvania, incluse în patrimoniul UNESCO. Bisericiile fortificate din Transilvania fac parte din moștenirea germană a Transilvaniei.

Dintre cele cca 150 biserici fortificate din Transilvania, UNESCO a ales și a inclus în patrimoniul mondial 7 biserici, toate situate în Regiunea Centru (**Biertan, Valea Viilor, Prejmer, Viscri, Saschitz, Călnic, Dârju**), considerate de specialiști ca fiind cele mai frumoase și mai reprezentative. Bisericiile fortificate din Transilvania constituie o strălucită mărturie a bogatei istorii a locurilor și a bunei conviețuirii a germanilor cu populația românească de-a lungul a peste opt secole.

Unul dintre cele mai vechi și interesante monumente de arhitectură din România, **cetatea Călnic** (Kelling) este inclusă pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Cetatea a fost construită în sec XIII-lea (1269) de către contele Chyl de Kelling cu destinația de reședință nobiliară.

În satul **Viscri** din județul Brașov se păstrează bine conservată, una dintre cele mai frumoase cetăți țărănești săsești, ce cuprinde între zidurile sale una dintre puținele biserici-hală romanice ale secolului XIII din Transilvania, păstrate până în zilele noastre. Cuprins în patrimoniul cultural mondial UNESCO, satul Viscri a stârnit interesul Prințului Charles de Wales, moștenitorul coroanei britanice.

Biserici fortificate din Alma, Moșna, Dealu Frumos, Merghindeal, Iacobeni (situate în partea nordică a județului Sibiu) se numără printre cele mai de seamă biserici fortificate din Transilvania, construite între secolele XIII și XV, fiind înscrise în lista patrimoniului național de arhitectură.

Hărman - biserică fortificată din Țara Bârsei, a fost construită între secolele XIII și XV, îmbinare a stilurilor romanic și gotic.

Biserica din Csnădiuara, „cel mai însemnat monument al arhitecturii ecleziastice săsești” este cea mai veche biserică romanică din România (și unul din cele mai reprezentative monumente în stil romanic, alături de mănăstirea cisterciană de la Cârța), păstrată în condiții excelente, datând din anul 1223.

Cetatea Făgărașului, una din cele mai bine conservate cetăți din România a fost construită în secolul al XIV-lea.

În **Medias** putem vizita Cetatea medievală și Biserica evanghelică „Sfânta Margareta”, ridicată în secolul al XV-lea, în stilul gotic târziu, având un impresionant turn cu o înălțime de 70 metri.

Cetatea Rupea a fost construită pe un masiv de bazalt, pe locul unei fortificații mai vechi, cetatea țărănească din Rupea numără 7 secole de istorie.

Prima fortificație a **Cetății Feldioara** a fost ridicată de către cavalerii teutoni care s-au stabilit în Transilvania între anii 1211 și 1225. Ulterior, locuitorii Feldioarei au mărit și întărit fortificația inițială, aceasta devenind una din cele mai puternice cetăți țărănești din Transilvania.

Râșnov, cetate țărănească construită în secolele XIV-XV de către locuitorii așezării. Datorită pitorescului ei, cetatea a devenit platou de filmare pentru mai multe producții de factură istorică.

Castele și palate

Castelul Bran este unul din cele mai cunoscute simboluri ale României, prezent în majoritatea ghidurilor străine despre țara noastră, castelul Bran străjuiește de aproape șapte secole vechiul drum ce lega Transilvania de Țara Românească. În ultimele decenii, castelul și-a dobândit o faimă internațională datorită asocierii acestuia cu personajul mitic Dracula din romanul „Dracula, vampirul din Carpați” al scriitorului irlandez Bram Stoker, personaj pe care mulți străini îl identifică cu domnitorul valah Vlad Tepeș și care a fost internat o scurtă perioadă la Bran de către regele Matia Corvin.

În **Criș (județul Mureș)** putem găsi castelul Bethlen, unul din cele mai vechi castele din România, datând încă din secolul XIV. În **Brâncovenești (județul Mureș)** găsim castelul Kemeny, ridicat în secolul XV în stil renescentist.

Castelul Lăzarea (județul Harghita) a fost ridicat în secolul al XV-lea, castelul familiei contelei Lazar este una din cele mai interesante construcții în stil renescentist din Transilvania.

În **Boița (județul Sibiu)** găsim castelul Turnu Roșu menționat documentar în secolul XV.

Parcuri naționale și parcuri naturale

Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș cuprinde Cheile Bicazului, celebrele chei modelate de râul cu același nume în calcarele masivului Hășmaș, cu o lungime de 8 km (între stațiunea Lacul Roșu și comuna Bicaz Chei).

Lacul Roșu este unic prin modul de geneză. Lacul datează din 1837, un an deosebit de bogat în precipitații, când o parte a versantului nord-vestic al muntelui Ghilcoș s-a prăbușit și a obturat valea unde se uneau patru pâraie.

Parcul Național Călimani - ocupând 24.000 hectare în masivul vulcanic Călimani, parcul adăpostește câteva importante rezervații de interes științific și turistic (rezervații geologice, de floră, de faună, peisagistice), oferind în același timp posibilitatea de a desfășura diferite activități în aer liber (drumeții, mountain bike, turism ecvestru, cross country ski, schi de tură, bird watching, view animals etc).

Parcul Natural Defileul Mureșului Superior - având o suprafață de peste 9.000 hectare, parcul natural adăpostește mai multe specii rare de plante și animale.

Unic prin frumusețea variată a naturii, **Parcul Natural Bucegi**, este situat între altitudinile 1000 - 2505 m, în Masivul Bucegi.

Bine cunoscut în România și peste granițe, **Parcul Național Piatra Craiului** (întins pe aproape 15.000 hectare), se remarcă în primul rând prin relieful spectaculos (cea mai lungă creastă calcaroasă din România), cu elemente geologice deosebite și prin bogăția de specii rare de floră și faună.

Situat în partea central-vestică a grupele montane a Apusenilor, **Parcul Natural Apuseni** se întinde pe o suprafață de peste 75.000 hectare, aproximativ 30% din aceasta fiind situată pe teritoriul Regiunii Centru.

Unic în sud-estul Europei, **Ghetarul de la Scărișoara** este cea mai mare peșteră cu gheață din România și printre puținele din lume situate la această altitudine (1.165 m).

Rezervații naturale

Lacul Sfânta Ana este unul din cele 3450 de lacuri existente pe teritoriul României și singurul lac vulcanic din Europa de Est format într-un crater vulcanic.

La **Mestecănișul de la Reci** putem vedea o rezervație științifică cu o floră și faună unică în Europa prin speciile vegetale și animale rare descoperite de oamenii de știință.

Poiana cu narcise de la Dumbrava Vadului este o rezervație floristică localizată în Depresiunea Făgărașului unde putem vedea un imens covor natural de 400 hectare de narcise.

Detunatele (Detunata Goală și Detunata Flocosă) sunt o rezervație geologică (coloane verticale de bazalt) situată în Munții Metaliferi, în comuna Bucium.

Huda lui Păpară este una din cele mai mari și mai dificile peșteri din România, situată în Munții Trascău. Adăpostește cea mai mare colonie de lilieci din Europa.

Cheile din Munții Trascăului cuprinde lanțurile de stâncă Cheile Aludului, Cheile Râmețului, Cheile Întregalde, Cheile Ampoiței.

Rezervația de bujori de stepă (situată în N-V comunei Zau de Câmpie), este unicul loc din interiorul arcului carpatic unde crește această plantă. În perioada înfloririi (luna mai), frumoasa pajistă atrage numeroși iubitori ai naturii.

Stațiuni de iarnă. Domenii schiabile

Poiana Brașov este una din cele mai importante stațiuni de iarnă din România. Oferă 12 părți de schi de diverse grade de dificultate. Stațiunea este recomandată și pentru tratamentul afecțiunilor sistemului nervos, al bolilor endocrine și pentru boli ale aparatului respirator.

Predeal este una din cele mai importante stațiuni de iarnă din România. Oferă 8 părți de schi de diverse grade de dificultate. Stațiunea este recomandată și pentru tratamentul afecțiunilor sistemului nervos, al bolilor endocrine și pentru boli ale aparatului respirator. În apropiere se găsesc câteva atracții turistice de prim ordin (Cheile Râșnoavei, Peștera de gheață, cascada Tamina).

Păltiniș este stațiune turistică montană situată la 30 km față de municipiul Sibiu, la o altitudine de 1400 m. Stratul de zăpadă ce se menține în medie timp de 120 zile pe an face din Păltiniș una din cele mai căutate stațiuni de iarnă din România.

Bălea Lac se afla pe traseul Transfăgărășanului, pe malul lacului glaciar cu același nume, Bălea este stațiunea turistică montană cu cel mai lung sezon de schi din România. În fiecare iarnă aici se construiește Ice Hotel, singurul hotel de gheață din estul Europei. În apropierea stațiunii se găsește cascada Bălea.

Arieșeni este o stațiune turistică montană, ce oferă facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă, situată în Munții Bihorului. Stațiune de iarnă pentru tineret și părți de schi mai găsim în Izvoru Mureșului, Timișu de sus, Pârâul rece, Toplița, Mădăraș, Bucin, Săcele, Ciurani, Luncile Prigoanei (Munții Șureanu).

Stațiuni balneare și balneoclimaterice

Sovata - situată la o distanță de 60 km față de municipiul Târgu Mureș, în depresiunea Praid-Sovata, la poalele Munților Gurghiu, Sovata este o stațiune ce și-a câștigat renumele datorită proprietăților curative ale apei celor 8 lacuri din zonă.

Covasna - una din cele mai importante stațiuni balneare din România. Recomandată pentru tratarea bolilor aparatului cardiovascular, bolilor dermatologice, bolilor aparatului digestiv, bolilor endocrine, ale aparatului locomotor etc.

Băile Tușnad - stațiune de importanță națională recomandată pentru tratarea afecțiunilor digestive, endocrine, cardiovasculare, urinare, ale sistemului nervos, ale aparatului locomotor etc. Stațiunea dispune și de părți de schi

Ocna Sibiului - stațiune balneară și de agrement. Numeroase lacuri sărate s-au format prin surparea tavanelor fostelor mine de sare (Lacul fără fund, Lacul Ocna pustie, Lacul Brâncoveanu, Lacul Avram Iancu).

Praid - stațiune balneară pentru tratarea bolilor aparatului respirator. Pe timpul iernii funcționează și 2 părți de schi.

Borsec - una din cele mai vechi și renumite stațiuni balneoclimaterice din Europa Centrală și de Est, situată în depresiunea cu același nume.

Mai putem găsi stațiuni balneară și părți de schi la **Harghita Băi, Băile Homorod, Balványos, Malnaș, Vâlcele.**

Bazna - stațiune balneară recomandată pentru afecțiuni ca reumatismul, artroze, spondiloze, stări post traumatism, afecțiuni ginecologice, oto - laringologice, endocrine, afecțiuni cauzate de stres.

Miercurea Sibiului - stațiune balneoclimaterică sezonieră de interes local, indicată pentru afecțiuni reumatismale, neurologice, ginecologice, endocrine cardio-vasculare.

Zona rurală

Bran - Moeciu - Fundata - Situat între Munții Piatra Craiului și Munții Bucegi, în partea nordică a culoarului Rucăr-Bran, arealul Bran - Moeciu este zona cu cel mai dezvoltat turism rural din România. Peisajul natural incântător, localitățile pitorești situate până la altitudini de peste 1000 metri, tradițiile pastorale și cele culinare bine păstrate au constituit premisele principale ale apariției și dezvoltării turismului în această zonă rurală.

Mărginimea Sibiului - Situată în partea de sud-vest a județului, la poalele Munților Cindrel, întinsa zonă etnofolclorică a Mărginimii cuprinde 18 localități având o bogată moștenire culturală. Tradițiile pastorale (oieritul transhumant), tradițiile folclorice, stilul arhitectonic și cel vestimentar bine păstrate au constituit premisele apariției și dezvoltării turismului în această zonă rurală. La Sibiel se găsește un celebru muzeu al icoanelor țărănești pe sticlă, ce atrage anual cca 15000 vizitatori, iar la Tilșca se pot vedea urmele unei cetăți dacice.

Zona Arieșului superior (Albac - Gârda - Arieșeni - Avram Iancu - Vidra). Se află în inima Munților Apuseni, leagănul Țării Moților. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor sunt exploatarea și prelucrarea lemnului și creșterea animalelor. Zona se află într-un cadru natural deosebit, o parte din teritoriul Parcului Național Apuseni suprapunându-se cu cel al arealului agroturistic.

ianuarie pg. 121

Turismul cultural dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul regiunii și câteva reperi arhitectonice binecunoscute (Ansamblul bisericilor fortificate, Castelul Bran, Cetatea Alba Iulia, Sighișoara, Sibiu, Brașov etc), precum și festivaluri tradiționale de prestigiu (Pelerinajul de Rusalii de la Șumuleu-Ciuc, Târgul de Fete de pe Muntele Găina). Distanța relativ mică dintre obiectivele turistice culturale favorizează integrarea acestora în diferite circuite tematice.

Intrat după 1990 într-o perioadă de declin, turismul balnear începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă. În acest sens, amintim faptul că România deține o treime din izvoarele de apă minerale ale Europei, multe dintre acestea fiind localizate în Regiunea Centru. Accentuarea procesului de îmbătrânire demografică va face ca numărul de turiști ce optează pentru această formă de turism să crească semnificativ.

În același timp, diversificarea ofertei turismului balnear, dezvoltarea componentei de agrement și a celei de wellness și spa sunt în măsură să aducă noi categorii de turiști (tineri, sportivi, turiști care caută "distracția").

Turismul rural atrage îndeosebi familiile cu copii, care caută relaxarea într-un mediu liniștit și sănătos. Pe lângă turiștii din România, de această formă de turism sunt atrași și turiștii străini interesați de cultura românească, aceasta fiind un mijloc direct de cunoaștere a civilizației tradiționale autentice. Turismul rural a înregistrat o dinamică spectaculoasă în ultimii 20 ani, numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 800, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la aproape 13.000.

Turismul de afaceri s-a dezvoltat cu precădere în marile orașe și în câteva stațiuni ce oferă un înalt confort de cazare și dispun de facilitățile tehnice necesare.

AGENȚIA pentru
DEZVOLTARE
REGIONALĂ
CENTRU

Investiții Regio în Regiunea Centru

Investim în viitorul tău!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională

**„Sprijin acordat în perioada 2011 - 2012
pentru OI din cadrul ADR Centru în
informarea și publicitatea la nivel
regional privind POR 2007 - 2013“**

*ANUL IV - NR. 32, Ediția lunii Octombrie -
2011*

*Agenția pentru Dezvoltare
Regională Centru
str. Decebal, nr. 12, tel:0258818616
website:www.regio.adrcentru.ro*

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului
României.

